

Nr 159

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i lagen (1966: 454) om företagsinteckning; given den 19 oktober 1973.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitieärenden, föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredraganden hemställt.

CARL GUSTAF

CARL LIDBOM

Propositionens huvudsakliga innehåll

Ändringar i läns- eller kommunindelning påverkar endast i undantagsfall företagsintecknings giltighetsområde. Detta förhållande medför att ny inteckning som regel inte kan beviljas i näringsverksamhet som berörs av indelningsändring utan att inteckningar som beviljats före ändringen dödas.

I propositionen föreslås att företagsinteckning skall i större omfattning än f. n. automatiskt anpassas till ändringar i den administrativa indelningen. Vidare föreslås att företagsinteckning som berörs av indelningsändring skall kunna dödas i verksamhet inom del av ett län eller en kommun.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1966: 454) om företagsinteckning

Härigenom förordnas, att 32 § lagen (1966: 454) om företagsinteckning skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Är meddelad eller sökt företagsinteckning begränsad till verksamhet inom ett eller flera län eller en eller flera kommuner och sammanföres sådant län med annat län *eller del därav* eller sådan kommun med annan kommun *eller del därav*, skall inteckningen avse även verksamhet som där utövas av näringsidkaren, om denna verksamhet icke omfattas av företagsinteckning.

Föreslagen lydelse

32 §

Är meddelad eller sökt företagsinteckning begränsad till verksamhet inom ett eller flera län eller en eller flera kommuner och sammanföres sådant län med annat län eller sådan kommun med annan kommun, skall inteckningen *därefter* avse även verksamhet som där utövas av näringsidkaren, om denna verksamhet icke omfattas av *meddelad eller sökt* företagsinteckning *och utvidgningen icke är oförenlig med 3 eller 5 §. Motsvarande skall gälla när i sammanföring ingår del av län eller kommun.*

Är företagsinteckning begränsad till verksamhet inom ett eller flera län eller en eller flera kommuner, får inteckningen dödas i verksamhet inom sådan del av länet eller kommunen som uppkommer genom ändring av länsindelning eller kommunindelning. Bestämmelserna i 23 § andra och tredje punkten äger därvid motsvarande tillämpning.

Utvidgning enligt första stycket inträder, om där angivet hinder mot utvidgning undanröjes genom inteckningsåtgärd.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1974. Bestämmelserna i 32 § första stycket tillämpas dock även i fråga om indelningsändring som sker vid utgången av år 1973. Bestämmelserna i 32 § andra stycket tillämpas även när indelningsändring har skett före ikraftträdandet. Detsamma gäller 32 § tredje stycket, om inteckningsåtgärd som sägs där äger rum efter ikraftträdandet.

Utdrag av protokollet över justitieärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 19 oktober 1973.

Närvarande: Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, ODHNOFF, BENGTTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Statsrådet Lidbom anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändring i lagen (1966: 454) om företagsinteckning* och anför.

1 Inledning

Inteckning till säkerhet för fordran meddelas enligt *lagen (1966: 454) om företagsinteckning (FL)* i verksamhet som en näringsidkare utövar i ett län eller i en eller flera kommuner i länet. Är näringsidkaren aktiebolag, kan inteckning meddelas i bolagets verksamhet inom riket eller inom flera län. Företagsinteckning får inte meddelas så att den till omfattningen avviker från annan inteckning som är meddelad eller sökt i samma näringsverksamhet. Ändringar i läns- eller kommunindelning påverkar i princip inte intecknings giltighetsområde. Inteckningen fortsätter att gälla i verksamheten inom det område som motsvarar länets eller kommunens tidigare område. Undantag är föreskrivet endast för det fall att företagsinteckning begränsats till verksamhet inom ett eller flera län eller en eller flera kommuner och sådant län sammanförs med annat län eller del därav resp. sådan kommun sammanförs med annan kommun eller del därav. I detta fall utvidgas inteckningen, om vissa andra förutsättningar föreligger. Då uppkommer inte heller hinder för nyinteckning vilket det däremot gör i övriga fall.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 september 1972 tillkallades den 2 oktober samma år en sakkunnig¹ för att verkställa översyn av lagstiftningen om företagsinteckning. Den sakkunnige antog benämningen utredningen angående företagsinteckning. I direktiven för utredningen uttalades att utredningen var oförhindrad att framlägga delförslag och att förslag rörande verkan av ändring i läns- eller kommunindelningen borde läggas fram skyndsamt och inom sådan tid att en lagändring kunde träda i kraft senast vid årsskiftet 1973/74 då sådana numera beslutade administrativa indelningsändringar förutsattes bli ge-

¹ Hovrättsrådet Christer Rune.

nomförda. Utredningen avgav den 7 juni 1973 betänkandet (Ds Ju 1973: 10) Företagsinteckning och ändringar i läns- eller kommunindelning med motiverat förslag till lag om ändring i lagen (1966: 454) om företagsinteckning. Förslaget torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

Efter remiss har yttranden över förslaget avgetts av lagberedningen, Svea hovrätt, Stockholms tingsrätt, Malmö tingsrätt, domstolsväsendets organisationsnämnd (DON), kammarkollegiet, riksskatteverket, statens industriverk, Svenska bankföreningen, Svenska sparbanksföreningen, Sveriges jordbrukskassaförbund, Svenska försäkringsbolags riksförbund, Sveriges industriförbund, Svensk industriförening, Lantbrukarnas riksförbund, Sveriges grossistförbund, Svenska företagares riksförbund, Kooperativa förbundet, Ackordscentralens stockholmsavdelning, Föreningen Sveriges tingsrättsdomare (domareföreningen), Föreningen Sveriges kronofogdar och Sveriges advokatsamfund. Svea hovrätt har bifogat yttranden av Uppsala tingsrätt, Gävle tingsrätt och Nyköpings tingsrätt. Statens industriverk har bifogat yttranden av handelskamrarna i Stockholm, Göteborg och Malmö.

2 Nuvarande ordning

Inteckning i näringsverksamhet till säkerhet för fordran meddelas efter medgivande av näringsidkaren. Inteckningen kallas företagsinteckning. En förutsättning för att företagsinteckning skall få meddelas är att näringsidkaren är bokföringsskyldig eller driver jordbruk eller skogsbruk.

Företagsinteckning meddelas i all den näringsverksamhet eller i den verksamhet av viss art som en näringsidkare vid varje tillfälle utövar i ett län eller i en eller flera kommuner i länet. Är näringsidkaren ett aktiebolag får inteckning meddelas även i bolagets verksamhet inom riket, s. k. riksinteckning, eller inom flera län. Begränsning till annat slag av verksamhet än jordbruk eller skogsbruk får ske bara om verksamheten är bokföringspliktig. För inteckning i verksamhet för alstrande av elektrisk energi samt för inteckning i gruvdrift gäller särskilda regler (3 §).

Inteckning får inte meddelas så att den till omfattningen avviker från annan inteckning, som är meddelad eller sökt i samma näringsverksamhet (5 §). Flera inteckningar i samma verksamhet måste alltså sammanfalla i fråga om såväl den intecknade verksamhetens art som inteckningarnas geografiska giltighetsområde.

Ändring av läns- eller kommunindelning påverkar i princip inte en intecknings giltighetsområde. Inteckningen fortsätter att gälla i verksamheten inom det område som länet eller kommunen omfattade då inteck-

ningen meddelades. Undantag är föreskrivet (32 §) endast för det fall att länet eller kommunen sammanförs med annat län eller annan kommun eller del av sådant län eller sådan kommun. Under förutsättning att näringsidkaren där inte driver motsvarande verksamhet som är föremål för meddelad eller sökt företagsinteckning, utvidgas nämligen inteckningen till att omfatta därmed avsedd verksamhet i hela det nybildade länet eller kommunen. Utvidgningen sker i och med att indelningsändringen träder i kraft.

Frånsett nämnda undantagsfall medför ändring i läns- eller kommunindelning att ny företagsinteckning inte utan vidare kan meddelas i verksamhet inom berörda län eller kommuner, i vilken inteckning meddelats eller sökts innan indelningsändringen ägde rum. Efter indelningsändringen är nämligen länet eller kommunen inte längre identiskt med det område, vartill tidigare företagsinteckning eller ansökan om sådan hänförs sig. Ny inteckning kan då inte ske förrän erforderliga dödningståtgärder vidtagits och inte slutligen handlagda ansökningar återkallats, s. k. inteckningssanering.

Företagsinteckning kan dödas helt eller för visst belopp eller såvitt avser viss verksamhet. Hinder föreligger inte mot att inteckning dödas inom del av giltighetsområdet om den därefter kommer att gälla inom tillåtet giltighetsområde. Man kan t. ex. döda länsinteckning inom en eller flera kommuner i länet men inte kommuninteckning inom del av kommunen. Inteckningsförhållandena får efter dödning som avser viss verksamhet inte strida mot 5 §. Finns det flera inteckningar i verksamheten måste alltså alla inteckningar dödas såvitt avser den verksamheten. För dödning fordras att fordringshandlingen ges in till inskrivningsmyndigheten. Vidare fordras för dödning såvitt avser viss verksamhet att näringsidkaren ger sitt samtycke (23 §).

Vid utmätning eller konkurs medför företagsinteckning rätt för innehavaren att — med vissa begränsningar — erhålla betalning för sin fordran ur näringsidkarens lösa egendom i den mån denna hör till den intecknade verksamheten. Rätten till betalning gäller i mån av tillgång och efter det företräde mellan rättsägarna som gäller enligt lag. Om företrädesrätt till betalning finns bestämmelser i 5 § första stycket förmånsrättslagen (1970: 979). Förmånsrätten för företagsinteckning vid utmätning är i viss mån begränsad genom regler i utsökningslagen (1877: 31 s. 1) vilka inte skall beröras närmare i detta sammanhang. I 9 § tredje stycket förmånsrättslagen föreskrives att förmånsrätt på grund av utmätning har företräde framför förmånsrätt på grund av inteckning vilken sökts samma dag som utmätning gjordes eller senare.

3 Utredningen

Utredningen anger tre typfall av administrativa indelningsändringar som komplicerar rättsläget. Typfallen åskådliggörs av utredningen i skiss, som torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 2*. *Typ 1* täcker fall då hel administrativ enhet — län eller kommun — inom vilken företagsinteckning gäller förs samman med annan administrativ enhet till en ny sådan. A och B kommuner bildar efter indelningsändringen AB kommun. *Typ 2* omfattar fall då del av den administrativa enheten frångår densamma eller del av annan sådan enhet tillförs den. Del av B kommun (B 1) förs exempelvis över till A kommun. *Typ 3* rymmer fall då den administrativa enheten helt uppdelas på andra enheter. A kommun införlivas med dels (A 1) B kommun, dels (A 2) med C kommun så att endast B och C återstår efter indelningsändringen.

För fall av *typ 1* erbjuder enligt utredningen gällande rätt den lösning som innebär att inteckningen inom A — genom själva indelningsändringen och alltså utan rättsägarnas och inskrivningsmyndighetens medverkan — utvidgas till att efter indelningsändringen gälla inom den av A och B nybildade enheten AB förutsatt att näringsidkarens eventuella motsvarande verksamhet i B var gravationsfri då indelningsändringen genomfördes. På samma sätt och under samma förutsättning utvidgas inteckningen i sådana under *typ 2* hörande fall som innebär att del av annan administrativ enhet, B 1, tillförs inteckningens giltighetsområde. Inteckningen gäller sålunda inom den nybildade enheten A + B 1. Däremot utvidgas inteckningen inte i sådana fall under *typ 2* som innebär att en del av inteckningens giltighetsområde (A 1) förs samman med annan administrativ enhet (B).

Vidare anpassas inte inteckningens giltighetsområde efter indelningsändring av *typ 3*, då alltså enheten A inom vilken inteckningen gäller, uppgått i B och C. Utredningen påpekar att det för samtliga typer saknas reglering som löser problemet i det läge då näringsidkarens motsvarande verksamhet i det område varmed inteckningens giltighetsområde helt eller delvis sammanförts redan besväras av företagsinteckning.

Utredningen har framför allt diskuterat tre principiösa lösningar för att komma till rätta med problemen vid ändringar i den administrativa indelningen.

En lösning är enligt utredningen att knyta såväl sökta och meddelade inteckningar som framtida nyinteckningar till den administrativa indelning som gäller då lagändringen träder i kraft, dvs. nuläget. Den nuvarande regeln i 32 § FL om intecknings utvidgning till område varmed dess ursprungliga giltighetsområde sammanförts skulle därmed bli obehövlig för annat än vissa övergångsproblem. Enligt utredningen

har lösningen emellertid den nackdelen att företagsinteckningars giltighetsområden efterhand skulle bli föråldrade och okända och för den skull bli svåra att identifiera i praktiken. Deras avvikelser från inskrivningsmyndigheternas behörighetsområden skulle bli problematiska och vissa besvär skulle troligen uppstå vid exekution. Svårigheterna skulle bli kännbara också för näringsidkarna själva och deras kreditgivare. Det hör enligt utredningen till bilden att kreditgivarna långtifrån alltid är reguljära kreditinstitut. Ofta kan det t. ex. vara fråga om varuleverantörer som fått creditsäkerhet genom företagsinteckning. Utredningen menar att olägenheterna väl delvis skulle kunna mötas med rationellt utformad information men anser att dessa likväl framstår som så betydande att utredningen inte har ansett sig kunna förorda denna lösning.

En annan lösning som utredningen diskuterat går ut på att inteckningsförhållandena efter en övergångsperiod skall ändras automatiskt på grundval av administrativ nyindelning. Om inteckningsborgenär därvid, t. ex. på grund av relativ försämring av företräde, skulle komma att få vidkännas minskning i sin säkerhet, får han enligt utredningen berättigas att under övergångstiden utan hinder av förfallotid söka betalning för sin fordran i den egendom inteckningen omfattar. Utredningen menar att denna lösning skulle — låt vara med någon fördröjning — bevara ordning och reda i inteckningsförhållandena och därigenom underlätta nyinteckning, inte bara för näringsidkarna utan också för inskrivningsmyndigheten som annars i betydande utsträckning måste etablera kontrollrutiner för att förebygga att nyinteckning sker i strid med kravet på inteckningskongruens. Enligt utredningen går dock inte heller denna lösning fri från invändningar. Den viktigaste är att en automatisk anpassning endast kan ske genom blint verkande regler, som inte kan ta hänsyn till inteckningarnas verklighetsunderlag. Lösningen inbjuder därför till rättsförluster, som inte verksamt kan förebyggas genom att inteckningsborgenärerna genom s. k. acceleration av förfallotid sätts i stånd att söka betalning för sina fordringar i förtid. Utredningen framhåller att betalning i förtid kan vara oläglig inte endast för borgenärerna utan framför allt för näringsidkaren, som därigenom riskerar avbräck i sin verksamhet och kanske rentav konkurs om han inte på kort tid kan erbjuda inteckningsborgenären kompensation t. ex. i form av kompletterande säkerhet. För många näringsidkare skulle detta kunna bli svårt eller ogörligt, främst kanske för sådana vars väsentliga creditsäkerhetsinstrument är just företagsinteckning.

En annan svaghet hos denna lösning är enligt utredningen att den just genom sin anpassning till den administrativa nyindelningen berövar näringsidkaren hans möjlighet att utnyttja en tidigare gravationsfri verksamhet som creditsäkerhetsunderlag. I den mån ingen spärr-

regel införs utsätter denna lösning också näringsidkarens oprioriterade borgenärer för risk att bli undanträngda av inteckningsborgenärerna även i egendom som dessa förut inte hade rätt till. Anpassningen innebär att inteckning i förekommande fall utvidgas till att omfatta verksamhet i annat område än det ursprungliga, med hänsyn till kongruenskravet vid behov t. o. m. till verksamhet av annan art än den vari den meddelats. För näringsidkaren, som kanske behöver eller rent av i förhållande till varukreditgivare utfäst sig att hålla verksamheten i fråga gravationsfri, kan detta vara en betydande nackdel. För de oprioriterade borgenärerna och andra kan det leda till rättsförlust, t. ex. om vederbörande sökt betalning ur den berörda egendomen då inteckningsexpansionen inträder och i ett slag ger andra företräde till betalning ur egendomen framför honom. Detta kan naturligtvis bereda problem också i konkurslägen. Utredningen påpekar att lösningen delar denna svaghet med nuvarande expansionsregeln i 32 § FL. — Utredningen uttalar sammanfattningsvis att den funnit denna lösning alltför hårdhänt och sålunda inte ändamålsenlig, i vart fall inte utan tillfredsställande spärr mot rättsförluster. Lösningen skulle knappast heller godtas av näringsidkarna eller deras kreditgivare.

En tredje lösning innebär enligt utredningen, att man i stället för automatisk anpassning av inteckningsförhållandena förlitar sig på en väsentligen av berörda rättsägare själva genomförd anpassning. Rättsägarna skulle därvid erhålla delvis nya möjligheter till inteckningsåtgärder bestående i rätt till geografisk inskränkning av inteckning samt rätt att förena och efter eget gottfinnande — vid behov dock efter inskrivningsmyndighetens skälighetsprövning — rangordna samtliga helt eller delvis korresponderande inteckningar i de områden som berörs av administrativ indelningsändring. Denna lösning förutsätter enligt utredningen en viss utbyggnad av den nuvarande regleringen i 32 § FL av utvidgning av intecknings giltighetsområde. Lösningen har enligt utredningen utan tvivel fördelen att den väsentligen respekterar de närmast berörda rättsägarnas behöriga intressen. Lösningen rymmer visserligen det tvångsmomentet att varje rättsägare — inom kretsen näringsidkaren och hans inteckningsborgenärer — skulle vara berättigad att utlösa anpassningen och därigenom till sist kunna tvinga de övriga borgenärerna in i en skälighetsprövad rangordning, något som utredningen antar skulle kunna vara oförmånligt nog för en och annan borgenär. Och sådan skälighetsprövning kan komma att lägga besvärande arbetsbörda på inskrivningsmyndigheterna. Vidare delar enligt utredningen denna lösning med den föregående svagheten att egendom som förut var gravationsfri genom inteckningsföreningen och därmed sammahängande fastställd utvidgning av intecknings giltighet kan bli belastad med inteckning till tänkbar nackdel för både näringsidkaren och oprioriterad borgenär. Möjlighet finns dock att med särskild re-

gel förebygga rättsförlust för oprioriterade borgenärer. En viss svaghet ligger enligt utredningen också i att det helt överlämnas åt berörda rättsägares eget skön att avgöra om och när anpassning bör komma till stånd. Det innebär nämligen att föråldrade inteckningsförhållanden kan konserveras och att inskrivningsmyndigheternas rutin vid handläggning av nyinteckningsärenden ständigt måste omfatta kontroll av huruvida administrativ nyindelning påverkar ärendet, låt vara att olägenheterna härav kan motverkas genom vissa arbetsrutiner. Utredningen har funnit att inte heller denna lösning är lämplig, i vart fall inte i detta utredningsskede.

Utredningen har också sökt finna lösningen i en kombination av obligatorisk och fakultativ anpassning till administrativ nyindelning. En sådan lösning skulle innebära att alla de i nyindelningen ingående områdena förenas i inteckningshänseende och att inteckningarna utvidgas till samtliga områden, för kongruensens skull också till all verksamhet som belastas av företagsinteckning. Den inbördes rangordningen skulle bestämmas efter vad rättsägarna kunde enas om efter skälighetsprövning, eller, i sista hand, efter ansökningsdag. För att skapa behövlig rörelsefrihet, bl. a. i de fall då länsgräns komplicerar läget, skulle också inteckningsinskränkning stå till buds. En kombinerad lösning av detta slag blir emellertid enligt utredningen med nödvändighet åtskilligt invecklad och vidlyftig. Den drar bl. a. med sig behov av procedurregler och regler som säkerställer att samtliga berörda inteckningshandlingar tillhandahålls eller löser problemen då så inte sker osv. Och likväl skulle den vara belastad med flera svagheter av redan antytt slag. Utredningen anser därför inte lösningen särskilt tillfredsställande.

Utredningen har även övervägt en utvidgning av det tillåtna området för riksinteckning men funnit att sådan är olämplig i detta utredningsskede.

Det är enligt utredningen möjligt att man till slut skall finna att en rimlig lösning inte står till buds utan relativt invecklad reglering. Enligt utredningens mening bör emellertid en sådan reglering inte väljas i detta skede, som präglas av stark bundenhet till den nuvarande tekniska uppbyggnaden av företagsinteckningsinstitutet som sådant.

Utredningen har valt lösningen att bygga ut reglerna i 32 § FL om automatisk utvidgning av intecknings giltighetsområde så att — utom dödning, ett instrument som redan finns — möjlighet ges att geografiskt inskränka inteckning till områdesdel som uppkommit genom administrativ nyindelning. Genom inteckningsinskränkning skall man därigenom kunna möjliggöra automatisk utvidgning till nybildat område.

Utredningen har också övervägt om rättsägarna borde erbjudas en möjlighet att få en fastställelse av en mellan dem träffad uppgörelse om inteckningsförening — en inbördes företrädesordning däri inbegripen —

inom de berörda områdena. Detta skulle ge alternativ till tekniken att döda och nyinteckna och, enligt vad som ifrågasatts inom utredningen, kanske ge inteckningsborgenärerna fördelen att undgå den risk för återvinning i näringsidkarens konkurs som tydligen skulle föreligga ifall dödning och nyinteckning kom till användning. Detta skulle vara motiverat av att inteckningsföreningen utlösts av administrativ nyindelning, en omständighet, varöver rättsägarna inte kunnat råda. Enligt utredningen måste emellertid denna fråga bedömas med utgångspunkt i en realitetssyn på förhållandena. Byter näringsidkaren ut ställd säkerhet utan att därigenom förändra sitt förmögenhetsläge till men för andra borgenärer, torde rättshandlingen knappast kunna återvinnas i hans därefter inträffade konkurs. I den mån han emellertid tar i anspråk annat och mer av sin förmögenhetsmassa än som förut utgjorde säkerheten får det antas att återvinning kan äga rum, om förutsättningarna i övrigt är för handen.

Inteckningsförening skulle enligt utredningen inte fylla någon beaktansvärd funktion som en till inteckningssanering alternativ teknik i sammanhanget. Det kan f. ö. enligt utredningens uppfattning ifrågasättas om det skulle vara rimligt att freda inteckningsborgenärerna från återvinning av vad som tillförts dem som ökad kreditsäkerhet. Utredningen har avstått från att föreslå regler om sådan inteckningsförening som här avsetts.

Utredningen föreslår att 32 § FL ändras så att intecknings giltighetsområde utvidgas även i det fall då del av giltighetsområdet frångår och sammanförs med annat administrativt område. En inteckning inom länet eller kommunen A skulle alltså under givna förutsättningar utan vidare komma att gälla även inom länet eller kommunen B, om del av A förs samman med B.

Enligt förslaget skall det alltjämt vara en förutsättning för utvidgningen att hinder inte möter i form av en helt eller delvis korresponderande inteckning — sökt eller meddelad — inom enheten B. En annan förutsättning måste enligt utredningen vara att inteckningsförhållandena inte genom utvidgningen kommer att strida mot bestämmelserna i 3 § FL om intecknings geografiska begränsning. Frånsett det fall att näringsidkaren är aktiebolag kan alltså automatisk utvidgning inte ske över en länsgräns.

Slutligen måste det enligt utredningen förutsättas att utvidgningen kan ske med bevarad inteckningskongruens, något som torde vara underförstått i gällande rätt.

Vidare föreslår utredningen för det fall, då en intecknings giltighetsområde helt uppdelas på två eller flera andra och således upphör att finnas till som administrativ enhet, att inteckningen i det uppdelade området A övergår att i stället gälla gemensamt inom de områden i vilka A

uppgått. Även i detta fall är det enligt utredningen en förutsättning att helt eller delvis korresponderande inteckning inte reser hinder mot sådan förändrad giltighet och, fränsett det fall att näringsidkaren är aktiebolag, att länsgräns inte skiljer områdena B och C.

Enligt 32 § FL inträder inteckningsutvidgning som rättsverkan av administrativ nyindelning. Någon ändring föreslås inte i detta hänseende.

Utredningen föreslår även införande av en ny inteckningsåtgärd kallad inteckningsinskränkning. Den nya åtgärden innebär att företagsinteckning under vissa förutsättningar skall kunna inskränkas till att gälla inom del av giltighetsområdet. Delas området genom administrativ nyindelning skall inteckningen sålunda kunna inskränkas till att gälla inom en av dessa områdesdelar. En förutsättning skall vara att områdesdelen i fråga antingen själv eller i förening med annat område utgör tillåtet giltighetsområde (län eller kommun) för företagsinteckning. Åtgärden får alltså inte strida mot bestämmelserna i 3 § FL. Åtgärden får inte heller leda till inteckningsinkongruens, dvs. att inteckningsförhållandena som en följd av åtgärden kommer att strida mot bestämmelserna i 5 § FL. Utredningen anser att det i likhet med vad som krävs vid dödning bör fordras att näringsidkaren samtycker till inteckningsinskränkning och att fordringshandlingen ges in. Enligt utredningen förutsätter inteckningsinskränkning i syfte att åstadkomma anpassning till nyindelning i praktiken att inteckningarnas verklighetsunderlag motiverar en sådan anpassning. Utredningen menar emellertid att den bedömningen inte behöver göras av inskrivningsmyndigheten utan kan överlämnas åt rättsägarna själva.

Reglerna om inteckningsinskränkning har av utredningen tagits in i en ny 23 a §.

Utredningsförslaget innehåller en regel om att inteckning utvidgas enligt de föreslagna bestämmelserna om verkan av ändring i den administrativa indelningen, om hinder mot utvidgningen undanröjs genom inteckningsåtgärd. De hinder som avses är att verksamheten inom område varmed sammanföring äger rum inte är gravationsfri eller att utvidgningen är oförenlig med 3 eller 5 §. Inteckningen utvidgas med verkan från utgången av den inskrivningsdag till vilken beslutet om åtgärden är att hänföra.

Slutligen föreslår utredningen att inteckningsutvidgning — vare sig den följer omedelbart av indelningsändring eller på grund av därefter företagen inteckningsåtgärd — inte får göras gällande i näringsidkarens konkurs om konkursen inträtt senast den dag utvidgningen inträdde. Inteckningsborgenären skall alltså inte få göra gällande rätt till företräde till betalning framför andra konkursborgenärer på grund av inteckningsutvidgningen. Upphör konkursen, är inteckningsborgenären bevarad vid sin fulla rätt på grund av inteckningsutvidgningen. Vidare innehåller förslaget bestämmelse om att företräde till betalning på grund av

utvidgning inte skall få göras gällande gentemot någon för vars fordran utmätning senast samma dag verkställts i egendom som inteckningen dessförinnan inte omfattade.

Utredningen föreslår att lagändring enligt förslaget skall träda i kraft senast den 1 januari 1974. Utredningen konstaterar att de föreslagna reglerna om automatisk inteckningsutvidgning enligt förslaget inte kommer att bli tillämpliga på de problem som tidigare administrativa nyindelningar skapat. Inteckningsinskränkning avses emellertid enligt utredningen, liksom gällande regler om dödning, bli tillämplig utan sådan begränsning, varigenom utvidgning enligt de föreslagna reglerna blir möjlig som rättsföljd av sådan inteckningsåtgärd. Enligt utredningen torde särskilda föreskrifter härom ej behövas.

4 Remissyttrandena

De flesta remissinstanserna ställer sig positiva till utredningens förslag och finner detta i huvudsak väl ägnat att lägga till grund för lagstiftning. En del instanser framhåller förslagets karaktär av provisorium i avvaktan på det slutliga resultatet av utredningens översyn. Flertalet betonar vikten av att en vidgad användning av s. k. riksinteckning övervägs.

I fråga om behovet av bestämmelser som underlättar övergångsproblemen vid indelningsändring anför *sparbanksföreningen* att det knappast skulle förvåna om en undersökning rörande förekomsten av övergångsproblem — något som utredningen på grund av tidsbrist inte hunnit med — visade att frekvensen av sådana problem inte var särskilt stor. Föreningen finner förslaget innefatta en från logisk synpunkt väl genomförd konstruktion men att det samtidigt utgör en svåröverskådlig och praktiskt svårhanterlig lösning av de av indelningsändringarna föranledda övergångsproblemen. Enligt föreningens mening kan det inte heller uteslutas att svårigheterna att förstå och tillämpa reglerna kan för både kreditgivare och näringsidkare komma att medföra risk för missuppfattningar och missgrepp. Föreningens uppfattning är att en vidgad användning av riksinteckning troligen skulle undanröja många av det gällande regelsystemets olägenheter, bl. a. vid indelningsändringar. Mot bakgrund härav finner föreningen det vara mindre välbetänkt att även såsom ett måhända blott kortvarigt provisorium genomföra en reglering av dock ganska ingripande karaktär. Regleringen kräver sålunda att ett helt nytt institut, inteckningsinskränkning, tillskapas och att inteckningsutvidgning sker i en omfattning som måste leda till verkningar som den enskilde rättsägaren inte alltid har lätt att överblicka. Föreningen pekar även på att s. k. inteckningssanering står till buds och att denna metod uppenbarligen kunnat användas

utan alltför stora olägenheter vid årsskiftena 1968/69 och 1970/71 då ett stort antal ändringar i den kommunala indelningen genomfördes. Förningen skulle helst se att det får anstå med lagstiftningsåtgärder enligt förslaget i avbidan på resultatet av den pågående översynen. *Handelskammaren i Göteborg* för fram liknande synpunkter. *Ackordscentralen* anser att lagförslaget bör direkt inriktas på en lösning med såväl riksinteckningar överlag som ett centralt register i stället för att på oviss tid bibehålla olägenheterna i form av en för gemene man svårförståelig provisorisk lagstiftning.

En svaghet i förslaget är enligt *Gävle tingsrätt* att föräldrade inteckningsförhållanden kan konserveras, vilket kan komma att lägga besvärande börda på inskrivningsmyndigheten, som vid handläggning av nyinteckningsärenden ständigt måste kontrollera huruvida administrativ nyindelning påverkar ärendet. En annan svaghet anser tingsrätten vara att indelningsändring medför inte oväsentliga besvär och kostnader för näringsidkare som i samband med ändringen åstadkommer anpassning till nyindelningen genom inteckningsinskränkning. Sistnämnda uppfattning delas av flera andra remissinstanser.

I fråga om automatisk inteckningsutvidgning föreslår *lagberedningen* att näringsidkaren skall ges möjlighet att inom viss frist motsätta sig utvidgning av inteckningen och den därmed förenade utvidgningen av förmanrätten till annan verksamhet än som omfattades av inteckningen före utvidgningen. Beredningen anser att man bör ta hänsyn till näringsidkarens legitima intresse av att själv kunna bestämma vilken egendom som skall vara säkerhet för viss borgenärs fordran. Beredningen framhåller att näringsidkaren kan ha planer på att överlåta någon verksamhet som han bedriver. Vidare kan han ha utfäst sig att inte belasta sin verksamhet med företagsinteckning. Enligt beredningen förekommer sådana "negativklausuler" i viss utsträckning både i kreditavtal mellan svenska banker och deras kunder och vid svenska företags upplåning utomlands. Beredningen anser det vara praktiskt uteslutet att näringsidkare skall vålla svårigheter genom att utan starka sakliga skäl motsätta sig utvidgning. *Bankföreningen* och *Sveriges industriförbund* framför samma förslag. Enligt bankföreningens uppfattning skulle en rätt för näringsidkare att genom ett aktivt ingripande hindra en eljest inträdande inteckningsutvidgning komma att utnyttjas endast i mycket begränsad utsträckning.

I förarbetena till 32 § FL (NJA II 1966 s. 179) avvisades tanken på att låta inteckning utvidgas när del av inteckningens giltighetsområde sammanförs med annan administrativ enhet under åberopande av att inskrivningsdomaren inte utan särskild utredning kunde veta om den intecknade verksamheten bedrevs inom denna enhet. *Domareföreningen* förklarar att den inte kan godta det nu framlagda förslaget, om detta förutsätter utredning om verksamheten verkligen förekommer inom den

enhet till vilken utvidgning skall ske. Enligt föreningens uppfattning är det i åtskilliga fall förenat med betydande svårigheter att erhålla tillförlitlig utredning och risk för rättsförluster skulle därför föreligga. Föreningen ifrågasätter emellertid om det är förenat med några väsentliga olägenheter om in-teckningsutvidgning får ske även till enhet inom vilken näringsverksamhet inte bedrivs.

Uppsala tingsrätt påpekar att det av betänkandet inte klart framgår på vad sätt den föreslagna in-teckningsåtgärden inskränkning är förenad med mindre olägenheter och besvär för näringsidkaren och hans in-teckningsborgenärer än in-teckningssanering är och inte heller i vilken om-fattning merarbete för in-skrivningsmyndigheten härigenom undviks. Vi-dare anser tingsrätten att förekomsten av in-teckningar som efter in-delningsändring hindrar att utvidgning sker är ringa. Tingsrätten vill på grund av det anförda ifrågasätta om behov verkligen föreligger av det föreslagna institutet in-teckningsinskränkning.

Malmö tingsrätt ifrågasätter om inte det föreslagna institutet in-teckningsinskränkning utformats alltför snävt. Det kan nämligen enligt tings-rättens uppfattning anföras skäl för att tillskapa en möjlighet att i det fall en kommun i sin helhet uppdelas på två kommuner döda företags-in-teckning i en av de därvid uppkomna delarna utan att in-teckningen kan utsträckas att gälla i den kommun, med vilken den andra delen sammanförs. Tingsrätten konstaterar att frågan är komplicerad och bör undersökas närmare.

Beträffande det föreslagna nya rättsinstitutet in-teckningsinskränkning föreslår *lagberedningen* att inskränkning skall tillåtas ske även mot in-teckningshavares önskan om denne inte kan antas lida beaktansvärd skada. *Bankföreningen* framför liknande önskemål och anför som skäl för sin inställning att det kan vara av intresse för såväl näringsidkaren som dennes övriga borgenärer att uppnå en rationell in-teckningsanpassning och därmed en ändamålsenlig kreditsäkerhet.

Utredningens uppfattning att det kan överlämnas åt rättsägarna själva att vid in-teckningsinskränkning, i syfte att åstadkomma en anpassning till nyindelning, bedöma om in-teckningarnas verklighetsunderlag motiverar en sådan anpassning kritiserar av *statens industriverk*, *sparbanksföreningen* och *handelskammaren i Göteborg*. Dessa remissinstanser anser att vissa fall kan vara så komplicerade att även in-skrivnings-myndigheten bör delta i bedömningen och de föreslår därför att rätts-ägarna under en övergångsperiod skall ha möjlighet att som grund för sina bedömanden av vilka in-teckningsåtgärder, som kan bli erforderliga påkalla en särskild förrättning för fastställande av in-teckningarnas framtida omfattning och förmånsrättsläge.

I anslutning till den av utredningen föreslagna regeln om verkan av in-teckningsåtgärd varigenom hinder för utvidgning undanröjes (32 § andra stycket andra punkten i förslaget) framhåller *Malmö tingsrätt* att

det är angeläget att det i lagtext eller motiv klarläggs huruvida sådan inteckningsåtgärd skall ha vunnit laga kraft för att rättsverkan skall inträda.

I lagtekniskt hänseende menar *lagberedningen* att bestämmelserna om inskränkning av intecknings giltighetsområde bör placeras i anslutning till 32 § FL, eftersom de har intimt samband med denna paragraf och ryms under dess rubrik. Vidare har beredningen vissa huvudsakligen redaktionella erinringar mot den föreslagna utformningen av 32 § FL, vilka i korthet går ut på att paragrafens första stycke bör erhålla en utformning som gör den föreslagna andra punkten överflödiga och att reglerna om inskränkning av intecknings giltighetsområde bör tas in i andra stycket. Beredningen föreslår vidare att i tredje stycket tas upp en bestämmelse, som anger att utvidgning av inteckningen (och förmånsrätten) inträder fr. o. m. den dag då den ändrade kommunindelningen träder i kraft respektive fr. o. m. dagen efter den inskrivningsdag till vilken beslutet om åtgärden är att hänföra. Beredningen påpekar att det i händelse av besvär naturligtvis kan inträffa att rättsverkningarna av inteckningsåtgärd återgår. Beredningen föreslår slutligen att det i fjärde stycket av 32 § tas upp bestämmelse om rätt för näringsidkaren att inom viss tid motsätta sig utvidgning som skulle inträda utan samband med inteckningsåtgärd till vilken han medverkat.

I stället för att införa ett nytt rättsinstitut, inteckningsinskränkning, anser *DON* att möjligheterna att döda en företagsinteckning bör vidgas att omfatta också de situationer där enligt förslaget inteckningsinskränkning skulle vara den enda framkomliga vägen. *DON* föreslår att 23 § FL ges sådant innehåll att företagsinteckning efter indelningsändring får dödas så att den omfattar endast verksamhet inom genom ändringen uppkommen del av den administrativa enhet i vilken den dessförinnan gällde. *Malmö tingsrätt* och *domareföreningen* framför liknande synpunkter.

Beträffande de av utredningen föreslagna reglerna rörande inteckningsutvidgningens inverkan på konkurs och utmätning anför *lagberedningen* att återvinning i teknisk mening över huvud inte kommer i fråga när något händer efter konkursutbrottet. Beredningen anser det vara uppenbart att en utvidgning som äger rum först efter konkursutbrottet inte kan påverka fördelningen av konkursboets tillgångar mellan prioriterade och oprioriterade borgenärer. Däremot kan enligt beredningens mening återvinning komma i fråga beträffande utvidgning av förmånsrätt som skett innan konkursutbrottet. Om näringsidkaren i enlighet med beredningens förslag medges rätt att inom viss tid motsätta sig utvidgningen synes det beredningen tydligt att reglerna i 29 och 30 §§ konkurslagen (1921: 225) om återvinning blir tillämpliga på den rättsverkan som inträtt genom hans passivitet. Verkan av sådan återvinning är naturligen inte, påpekar beredningen, att inteckningen blir helt eller delvis ogiltig utan endast att förmånsrätten inte får göras gällande i egendom

som genom inteckningens utvidgning kommit att omfattas av denna. Beredningen fortsätter.

Beredningen vill i anslutning till det sagda framhålla, att återvinning enligt beredningens mening kan äga rum även om näringsidkaren — i överensstämmelse med gällande lag — ej får möjlighet att motsätta sig utvidgningen. I detta hänseende kan jämföras med att gäldenär gör en pantutfästelse som delvis skall fullbordas först framdeles — t. ex. ge nom förklaring att, om visst objekt skulle tillfalla honom, även det skall utan hans medverkan tas om hand av borgenären som pant (Jfr Undén, Svensk sakrätt I, 7 uppl. s. 187 f). Återvinningsfrist räknas i sådant fall från att pantsättningen fick *sakrättslig verkan*. Beträffande företagsinteckning kan sägas, att gäldenären, om företagsinteckningens utvidgning automatiskt medför motsvarande utvidgning av förmånsrätten, har nolens volens gett borgenären rätt att framdeles i händelse av inteckningens utvidgning få ökad säkerhet. Borgenärens rätt är även här ytterst grundad på näringsidkarens disposition som emellertid inte medfört ökad säkerhet förrän i och med förmånsrättens utvidgning. Återvinning av *säkerhetens utvidgning* bör då kunna ske med återvinningsfristen räknad från tiden för denna utvidgning. Man kan också hävda, att utvidgning bör likställas med ny inteckning i den nytillkommande verksamheten.

Viktigare än en sådan jämförande förklaring av rättsläget är emellertid, att alla sakliga skäl talar för att inteckningshavaren inte skall bli bättre ställd än när han eljest får sin säkerhet förbättrad. Att förbättringen beror av myndighets ingripande utgör inte något skäl att gynna honom. För återvinning är ej konstitutivt, att den skall riktas mot rättshandling eller passivitet av gäldenären (jfr bl. a. utmätning).

Beredningen anser angeläget att det i motiven till blivande proposition klart uttalas att återvinning kan äga rum i hithörande fall.

Beträffande inteckningsutvidgnings förhållande till utmätning anför beredningen att frågan om företräde kan lösas genom tillämpning av grunderna för 13 § FL, vilken uppenbart utgår från att utmätt egendom inte skall undanryckas utmätningssökanden genom inteckningsrättslig eller motsvarande förändring som inträffar efter utmätningen.

Beredningen anser att det av utredningen föreslagna tredje stycket i 32 § FL är överflödigt.

DON tar upp frågan om inskrivningsdag och anför att bestämmelser om när inskrivningsdag skall hållas och vid vilken tidpunkt inskrivningsdag skall avslutas saknas i FL och kungörelsen (1966: 455) med tillämpningsföreskrifter till FL. I praktiken har det dock inte rått någon tvekan om att bestämmelserna om inskrivningsdag i kungörelsen (1971: 784) med tillämpningsföreskrifter för inskrivningsväsendet enligt jordabalken även gällt för företagsinteckning och inteckning i luftfartyg m. m. Med hänsyn till att inom en nära framtid den nuvarande enhetligheten i vad avser inskrivningsdag kommer att brytas — jfr 4 § lagen (1973: 98) om inskrivningsregister och 25 § sjölagen (1891: 35 s. 1) i dess lydelse enligt prop. 1973: 42 — anser DON att det är lämpligt att 25 § FL nu kompletteras med närmare bestämmelser om inskrivnings-

dag. Om vad DON anført beaktas, anser DON att den föreslagna 32 § andra stycket sista punkten FL kan ändras på så sätt att det föreskrivs att utvidgning inträder med verkan från den inskrivningsdag till vilket beslutet om dödning är att hänföra. Slutligen anser DON i likhet med *Svea hovrätt* att en erinran om de bestämmelser som enligt förslaget återfinns i 32 § tredje stycket FL bör tas upp i förmånsrättslagen (1970: 979).

De av utredningen föreslagna bestämmelserna om automatisk in-teckningsutvidgning avses bli tillämpliga i fråga om de indelningsänd-ringar som träder i kraft den 1 januari 1974. *Nyköpings tingsrätt* ifrågasätter om så blir fallet utan att detta klart utsäges i promulga-tionsbestämmelsen eller ändringen i FL förklaras gälla från en tidigare tidpunkt än den 1 januari 1974.

Några övergångsbestämmelser har inte föreslagits av utredningen på-pekar *advokatsamfundet*. Av utredningens uttalanden framgår att reg-lerna om in-teckningsutvidgning inte blir tillämpliga på de problem som tidigare administrativa nyindelningar skapat. Däremot skall reglerna om in-teckningsinskränkning bli tillämpliga utan sådan begränsning och sedan inskränkning skett kan utvidgning bli möjlig. Samfundet anser inte att den föreslagna lagtexten ger klart uttryck för utredningens avsikt i denna del. Samfundet anser att den föreslagna lagtexten kan ges den tolkningen att bestämmelserna skall tillämpas endast när indelningsänd-ring skett efter det bestämmelserna trätt i kraft. Särskilt svårt är det enligt samfundets mening att utläsa att vid tidigare gjorda indelnings-ändringar utvidgning i vissa fall skall kunna ske, nämligen som följd av inskränkning. Samfundet ifrågasätter därför om inte övergångsbe-stämmelser är erforderliga till förhindrande av missförstånd och oklar-heter.

Samfundet föreslår även att tillämpningsföreskrifter utfärdas och helst även anvisningar med exempel. I föreskrifterna bör uppmärksammas hur inskrivningsmyndighetens beslut om inskränkning skall avfattas. För att inte bli vilseledande bör beslutet enligt samfundets uppfattning ange in-teckningens geografiska giltighetsområde med hänsyn tagen till den utvidgning som kan ha skett eller som kan bli en rättsföljd av beslutet.

Svea hovrätt framhåller att ändring i administrativ indelning med därav föranledda konsekvenser bl. a. i fråga om företagsin-teckning bör bekantgöras för allmänheten på ett effektivare sätt än vad som nu är fallet. Flera remissinstanser framför liknande synpunkter.

5 Föredraganden

Lagen (1966: 454) om företagsin-teckning (FL) innehåller bestämmel-ser (3 §) som syftar till att individualisera den verksamhet som omfattas

av företagsinteckning. Bestämmelserna innebär bl. a. följande. Företagsinteckning kan gälla all näringsverksamhet som näringsidkaren vid varje tillfälle utövar inom ett län eller inom en eller flera kommuner av ett län. Företagsinteckningens giltighetsområde kan också bestämmas så att den gäller näringsverksamhet av visst slag som näringsidkaren vid varje tillfälle utövar inom ett län eller inom en eller flera kommuner av ett län. Begränsning till annat slag av verksamhet än jordbruk eller skogsbruk får ske bara om verksamheten är bokföringspliktig.

Beträffande aktiebolag föreskrivs i 3 § att inteckning också kan meddelas i bolagets verksamhet inom riket, s. k. riksinteckning, eller inom flera län.

I 5 § finns regler som kräver att alla inteckningar som belastar viss verksamhet har samma omfattning. Detta kongruenskrav innebär att om en företagsinteckning har beviljats så måste varje ny inteckning till sin omfattning anpassas efter den första inteckningen.

Ändringar i administrativ indelning påverkar enligt huvudregeln i gällande rätt inte företagsintecknings giltighetsområde. Inteckningen fortsätter efter ändringen att gälla verksamhet inom det område som länet eller kommunen omfattade då inteckningen meddelades. Undantag är föreskrivet (32 § FL) endast för det fall att företagsinteckning begränsats till verksamhet inom ett eller flera län eller en eller flera kommuner och sådant län sammanförs med annat län eller del därav resp. sådan kommun sammanförs med annan kommun eller del därav. Det fordras alltså att hela giltighetsområdet för inteckningen sammanförs med annat område. Under förutsättning att näringsidkaren inte i det nya område varmed sammanföring sker driver motsvarande verksamhet som är föremål för meddelad eller sökt företagsinteckning utvidgas inteckningen till att omfatta därmed avsedd verksamhet i hela det nybildade länet resp. kommunen. Utvidgningen sker automatiskt i och med att indelningsändringen träder i kraft.

Frånsett nämnda undantagsfall får ändring i läns- eller kommunindelning på grund av kongruenskravet i 5 § den följderna att ny företagsinteckning inte utan vidare kan meddelas i verksamhet inom berörda län eller kommuner, om verksamheten omfattas av inteckning som meddelats eller sökts innan indelningsändringen ägde rum. Efter ändringen har nämligen länet eller kommunen inte längre samma omfattning som då inteckningen meddelades eller ansökan gjordes. Nyinteckning kan därför inte ske förrän befintliga inteckningar dödats och icke slutligen handlagda ansökningar återkallats, s. k. inteckningssanering. En dödningståtgärd kan inte begränsas till att avse bara en del av en intecknings geografiska giltighetsområde, om inteckningen efter dödningen skulle gälla i ett område för vilket nyinteckning inte kan meddelas. Man kan alltså inte döda en kommuninteckning inom del av kommunen.

Utredningens förslag leder till att det blir enklare att få ny in-teckning efter indelningsändring. Förslaget innebär att företagsin-teckning skall utvidgas automatiskt under vissa förutsättningar även i det fall att en del av dess giltighetsområde överförs till annan administrativ enhet. Vidare upptar förslaget ett nytt rättsinstitut, in-teckningsinskränkning, varigenom det skall bli möjligt att döda en företaginteckning inom en del av giltighetsområdet. Förslaget innehåller vidare bestämmelser avsedda att reglera fall där företagsin-teckning genom utvidgning kommer att omfatta egendom som är föremål för exekutionsförfarande.

De flesta remissinstanserna godtar i huvudsak förslaget. Några remissinstanser har dock ställt sig tveksamma eller avvisande till det.

För egen del vill jag till en början med anledning av uttalanden i åtskilliga remissyttranden framhålla, att jag ansluter mig till utredningens uppfattning att det inte f. n. är lämpligt att föreslå regler om att även andra företagare än sådana som driver rörelse i form av aktiebolag skall få möjlighet att in-teckna verksamhet i hela riket eller i flera län. Denna fråga kommer att övervägas närmare i det fortsatta utredningsarbetet och jag är inte beredd att föregripa utredningen på denna punkt.

I utredningens betänkande diskuteras också andra tänkbara principlösningar som dock utredningen tillbakavisar på olika skäl. Jag hänvisar till den tidigare framställningen (s. 6—9). Inga remissinstanser har förordat, att någon av dessa alternativa lösningar läggs till grund för lagstiftning. Inte heller jag är beredd att föreslå regler som vilar på dessa av utredningen framförda men tillbakavisade principlösningar. Skall lagstiftning ske nu bör den enligt min mening byggas upp i huvudsaklig överensstämmelse med utredningsförslaget. Frågan är då om detta förslag innefattar sådana förbättringar i förhållande till gällande ordning att lagstiftning bör komma till stånd.

Utredningens förslag innebär att in-teckning kommer att automatiskt utvidgas på grund av administrativ nyindelning i ett större antal fall än vad som nu sker. Till skillnad mot vad som är fallet nu inträder sålunda en automatisk utvidgning när en del av in-teckningens giltighetsområde förs samman med annan administrativ enhet. En automatisk utvidgning inträder vidare enligt förslaget — men inte enligt gällande rätt — om in-teckningens giltighetsområde i sin helhet delas upp på andra administrativa enheter. Att detta i och för sig innebär fördelar för både gäldenärer och kreditgivare i form av en bättre automatisk anpassning till administrativa indelningsändringar är enligt min mening ställt utom tvivel.

Under förarbetena till FL framhöll förlagsin-teckningskommittén, vars betänkande (SOU 1964: 10) låg till grund för FL, att en regel om automatisk utvidgning av samma slag som den utredningen nu har förordat skulle förutsätta, att inskrivningsdomaren ålades att särskilt undersöka, om den in-tecknade verksamheten utövades inom den be-

rörda delen av giltighetsområdet. Som domareföreningen påpekat torde det emellertid inte vara förenat med några större olägenheter, om in-teckningsutvidgning skulle ske även till enhet inom vilken närings-
verksamhet inte bedrivs. Jag kan för min del inte se något hinder mot att utvidgning av in-teckningens giltighetsområde inträder automatiskt som en direkt följd av indelningsändringen utan att någon undersök-
ning sker av om den in-tecknade verksamheten drivs i det område vartill in-teckningen utvidgas.

Jag ansluter mig i enlighet med det anförda till vad utredningen har föreslagit i fråga om automatisk utvidgning av företagsin-tecknings gil-tighetsområde vid ändringar i den administrativa indelningen. Jag bi-träder utredningens uppfattning att en förutsättning för att automatisk utvidgning skall ske måste vara dels att in-teckningsförhållandena inte genom expansionen kommer att strida mot bestämmelserna i 3 § FL om in-tecknings geografiska begränsning, dels att det i 5 § FBL upp-tagna kravet på kongruens inte träds för när. Vidare bör, liksom fallet är enligt gällande rätt, för expansion krävas att verksamheten — dvs. verksamhet av samma art — är gravationsfri inom det område med vilket sammanföring sker. Skulle någon av de nyss angivna förutsätt-ningarna för automatisk utvidgning inte föreligga bör, liksom enligt gällande rätt, in-teckningen kvarstå inom det ursprungliga giltighets-området.

Några remissinstanser, bl. a. lagberedningen och bankföreningen, föreslår att näringsidkare skall tillerkännas rätt att motsätta sig att en in-teckning utvidgas vid indelningsändring. Som skäl för förslaget an-förs att utvidgningen kan medföra att in-teckning kommer att omfatta en verksamhet som näringsidkaren planerat att överlåta eller som han utfäst sig att inte belasta med in-teckning. Beredningen anser det vara praktiskt uteslutet att näringsidkaren skall vålla svårigheter genom att utan starka sakliga skäl motsätta sig utvidgning och enligt bankför-eningens uppfattning skulle en sådan rätt utnyttjas endast i mycket be-gränsad utsträckning.

Gällande rätts regler om automatisk utvidgning av giltighetsområde för företagsin-teckning på grund av ändring i den administrativa indel-ningen ger inte näringsidkaren någon rätt att motsätta sig att automatisk utvidgning sker. Några påtagliga olägenheter härav har veterligen inte uppkommit. Den föreslagna vetorätten för näringsidkaren skulle, som framhållits av bankföreningen, säkerligen utnyttjas i mycket begränsad omfattning. För att ge näringsidkare erforderligt rådrum för att utnyttja vetorätten, skulle man emellertid antagligen bli tvungen att införa reg-ler som i praktiken innebar att verkan av en indelningsändring skulle inträda först efter viss tid. Detta skulle medföra vissa spekulations-möjligheter för näringsidkaren och oklarhet under tiden om vilken verk-samhet som egentligen omfattades av in-teckningen. Ett sådant system kan jag inte förorda.

Såsom utredningen har föreslagit bör de nya reglerna om automatisk utvidgning av företagsintecknings giltighetsområde vid indelningsändring placeras i 32 § FL, som rör verkan av ändring i kommunal indelning m. m. Med anledning av påpekanden från lagberedningen bör dock vissa redaktionella jämkningar göras i utredningens lagförslag. Jag föreslår, att i 32 § första stycket första punkten föreskrivs, att om meddelad eller sökt företagsinteckning är begränsad till verksamhet inom ett eller flera län eller en eller flera kommuner och sådant län sammanförs med annat län, resp. sådan kommun med annan kommun, så skall inteckningen därefter gälla även verksamhet som där utövas av näringsidkaren. I punkten bör vidare anges att som förutsättning för utvidgningen gäller, dels att den verksamhet som avses med utvidgningen inte omfattas av meddelad eller sökt företagsinteckning, dels att utvidgningen inte är oförenlig med 3 eller 5 §. I andra punkten bör anges att motsvarande skall gälla när sammanföring avser endast del av län eller kommun. Andra punkten kommer därmed att avse såväl det fallet att i sammanföringen ingår en administrativ enhet och en del av en sådan enhet som det fallet att en administrativ enhet delas upp på två områden vilka var för sig sammanförs med annan administrativ enhet.

Några remissinstanser, bl. a. statens industriverk, vill att det skall öppnas en möjlighet för rättsägarna att som grund för sina bedömanden av vilka inteckningsåtgärder som kan bli erforderliga på grund av indelningsändring få till stånd en förrättning inför inskrivningsmyndigheten för att fastställa inteckningarnas framtida omfattning och rättsläge. Jag kan hålla med om att det kan förekomma situationer där det för den enskilda rättsägaren kan vara svårt att rätt bedöma en indelningsändrings inverkan på inteckningsförhållandena. Emellertid är jag inte övertygad om att dessa situationer förekommer i sådan omfattning att det motiverar att regler införs om en särskild förrättning inför inskrivningsmyndigheten. Kungörelsen (1966: 455) med tillämpningsföreskrifter till lagen om företagsinteckning innehåller vissa bestämmelser om att indelningsändring som har betydelse för inteckningsförhållandena skall anmärkas i gravationsbevis. Enligt servicecirkuläret (1972: 406) till statsmyndigheterna är inskrivningsmyndigheten skyldig bl. a. att i lämplig utsträckning gå allmänheten tillhanda med upplysningar i frågor som rör dess verksamhetsområde. En företagare eller inteckningsborge när torde därmed kunna få upplysningar om vilken verkan en i gravationsbeviset angiven indelningsändring har fått beträffande företagsinteckningarnas giltighetsområde. Jag anser därför inte att det erfordras någon lagstiftningsåtgärd i denna fråga.

Utredningens förslag om inteckningsinskränkning — som i huvudsak har godtagits eller lämnats utan erinran av flertalet remissinstanser — innebär bl. a. följande. Delas giltighetsområdet för en företagsinteckning genom administrativ nyindelning, kan inteckningen inskränkas till att

gälla inom en områdesdel. Denna områdesdel måste antingen själv eller i förening med annat område utgöra län eller kommun. Inskränkningen får inte leda till in-teckningsinkongruens. Är flera in-teckningar berörda, måste de alltså alla efter in-skränkningen gälla inom samma område och i samma slags verksamhet där.

Genom att använda det föreslagna institutet in-teckningsinskränkning kan man få till stånd en automatisk utvidgning av in-tecknings giltighetsområde som annars inte skulle ha ägt rum. Detta kan belysas med ett exempel. En del av kommunen A skall föras över till kommunen B, som ligger i annat län. In-teckning inom kommunen A kan inte utvidgas till att gälla både A och B, eftersom en länsgräns skiljer A och B. In-teckningen kan då in-skränkas till att gälla antingen A utom det område som skall överföras eller också det överförda området. I det förra fallet kan en inom B gällande in-teckning automatiskt expandera till att gälla B jämte det överförda området samtidigt som in-teckningen i A kvarstår i det område som efter in-delningsändringen utgör kommunen A. I det senare fallet leder åtgärden till att den in-teckning som in-skränkts till det överförda området automatiskt expanderar till att gälla hela den nybildade kommunen B, givetvis under förutsättning att det inte finns någon in-teckning i B som lägger hinder i vägen för en sådan expansion. Även andra exempel kan anföras. Generellt kan sägas att man genom att använda in-teckningsinskränkning ibland kan undanröja det hinder mot automatisk expansion som följer av 3 § FL.

I och för sig kan man nå i huvudsak samma resultat som har avsetts med institutet in-teckningsinskränkning genom att i stället tillgripa in-teckningssanering, dvs. de gamla in-teckningarna dödas varefter in-teckning sker i de administrativa enheter som har uppkommit efter in-delningsändringen. Både in-teckningsinskränkning och in-teckningssanering medför kostnader och besvär för in-teckningsborgenärerna och företagaren. Det bör emellertid många gånger te sig mer naturligt för parterna att genomföra en in-teckningsinskränkning — som i realiteten har karaktären av en partiell dödning — än att tillgripa in-teckningssanering. Det kan inte uteslutas att in-teckningsborgenärerna i vissa fall kan vara mer benägna att gå med på en in-teckningsinskränkning än en in-teckningssanering. Det kan i varje fall enligt min mening inte med fog göras gällande att några särskilda problem uppkommer ifall det öppnas möjlighet till in-teckningsinskränkning eller partiell dödning. Jag vill därför ansluta mig till förslaget att företagsin-teckning skall i samband med in-delningsändring kunna in-skränkas till att gälla en områdesdel som själv eller i förening med annat område utgör län eller kommun. Jag delar utredningens uppfattning att som förutsättning för åtgärden skall gälla att in-teckningsförhållandena inte kommer att strida mot 3 eller 5 § FL.

Malmö tingsrätt har ifrågasatt om det bör införas möjlighet att i det fall en kommun i sin helhet uppdelas på två kommuner döda företagsinteckning i en av de därvid uppkomna delarna utan att inteckningen kan utvidgas att gälla i den kommun med vilken den andra delen sammanförs. Förslaget innebär att den partiella dödningen leder till att den kvarstående företagsinteckningen gäller verksamhet inom område där nyinteckning inte kan ske. Den partiella dödningen skulle alltså inte få någon inteckningssanerande effekt. Jag anser inte att det finns tillräckliga skäl att i detta sammanhang införa en sådan möjlighet till partiell dödning.

En förutsättning för inskränkning av intecknings giltighetsområde är enligt utredningens förslag att fordringshandlingen ges in till inskrivningsmyndigheten och att näringsidkaren samtycker till åtgärden. Samma förutsättningar gäller enligt 23 § FL för dödning av företagsinteckning. Utredningsförslaget har på denna punkt godtagits under remissbehandlingen. Lagberedningen och bankföreningen föreslår dock att inteckningsinskränkning skall kunna ske mot inteckningshavarens önskan, om han inte kan antas lida beaktansvärd skada.

För egen del vill jag ansluta mig till utredningens förslag. Med anledning av vad lagberedningen och bankföreningen har anfört vill jag peka på att besked om beslut i inskrivningsärendet meddelas genom bevis som tecknas på handlingen (28 § andra stycket FL). Eftersom förvärvare av intecknad fordringshandling bör av handlingen kunna läsa ut om inteckningens giltighetsområde minskat, kan kravet på fordringshandlingens ingivande och på att denna förses med bevis om inskrivningsmyndighetens beslut inte gärna efterges. Det betyder att ett genomförande av lagberedningens och bankföreningens önskemål förutsätter att man inför regler, som ålägger inteckningshavare, som vägrar att ge samtycke till åtgärden, att lämna ifrån sig inteckningshandlingen för att inteckningsinskränkning skall kunna ske. Jag betvivlar att detta skulle kunna fungera i praktiken och vill därför inte förorda en sådan ordning.

Ett par remissinstanser, bl. a. DON, föreslår att behovet av ökade dödningsmöjligheter tillgodoses genom ändring i 23 § FL om dödning av företagsinteckning i stället för att man inför det helt nya rättsinstitutet inteckningsinskränkning. Lagberedningen anser att reglerna i den föreslagna 23 a § FL borde placeras i anslutning till 32 §, eftersom även reglerna om inteckningsinskränkning gäller verkan av ändrad läns- eller kommunindelning.

Mitt förslag innebär, liksom utredningens, att de formella förutsättningarna för den partiella dödning som en inteckningsinskränkning utgör blir desamma som nu gäller för dödning i verksamhet enligt 23 § FL, nämligen att fordringshandlingen ges in till inskrivningsmyndigheten och att näringsidkaren samtycker till åtgärden. Med hänsyn härtill anser jag

det vara från lagteknisk synpunkt lämpligast att beteckna åtgärden som en dödning. Därigenom undgår man den olägenhet som införandet av ett helt nytt begrepp får anses utgöra. Eftersom de föreslagna reglerna om partiell dödning kan tillämpas bara i samband med indelningsändring, bör de tas in i det lagrum som rör verkan av indelningsändring, nämligen 32 § FL, och där placeras i ett andra stycke.

Utredningsförslaget innehåller en regel av innehåll att in-teckning utvidgas enligt de föreslagna bestämmelserna om verkan av ändring i den administrativa indelningen, om hinder mot utvidgningen undanröjs genom in-teckningsåtgärd. De hinder som avses är att verksamheten inom område varmed sammanföring äger rum inte är gravationsfri eller att utvidgningen är oförenlig med 3 eller 5 §.

Detta förslag — som i sak har godtagits vid remissbehandlingen — innebär att parterna får möjlighet att, sedan en indelningsändring har ägt rum, få till stånd en utvidgning av in-teckningen som tidigare förhinder på grund av de förutberörda spärreglerna. Jag har för min del ingenting att invända mot förslaget och ansluter mig därför till det.

För det fall att in-teckningsutvidgning utlöses av in-teckningsåtgärd ställer Malmö tingsrätt frågan om åtgärden skall ha vunnit laga kraft för att rättsverkan skall inträda. Jag vill med anledning därav erinra om att det varken i FL eller i jordabalken (JB) förekommer regler om att en in-teckningsåtgärd skall ha vunnit laga kraft för att rättsverkan skall inträda. Gällande rätt torde i stället bygga på den ståndpunkten att ett icke lagakraftvunnet beslut om in-skrivning har rättsverkan intill dess beslutet blivit undanröjt eller åtminstone till dess talan om undanröjande blivit väckt (jfr prop. 1970: 20 del B 1, s. 533). Jag ser inte någon anledning att föreslå någon ändring på den punkten. Inte heller finns anledning att i FL meddela uttryckliga bestämmelser i ämnet.

Rörande tidpunkten då utvidgning skall ske på grund av vidtagen in-skränkingsåtgärd föreslår utredningen att det i lagtexten skall anges att om hinder mot utvidgning undanröjs, utvidgning av in-teckning sker med verkan från utgången av den in-skrivningsdag till vilken beslutet om åtgärden är att hänföra. DON föreslår att orden "utgången av" i utredningens förslag utelämnas. Lagberedningen vill komplettera förslaget med en regel för det fall att utvidgning inträder direkt vid indelningsändring.

Utredningen motiverar inte närmare förslaget att utvidgning skall inträda först med utgången av den in-skrivningsdag då viss in-teckningsåtgärd vidtagits. Förslaget kan enligt min mening lätt uppfattas så att nyin-teckning i berörda verksamheter kan ske först in-skrivningsdagen efter den då hinder däremot undanröjts genom dödningåtgärd. Som jag redan nämnt utgår gällande rätt från att ett icke lagakraftvunnet beslut i in-skrivningsärende har rättsverkan intill dess beslutet blivit undanröjt eller åtminstone till dess talan om undanröjande blivit väckt. Hinder anses sålunda inte möta mot att det t. ex. en in-skrivningsdag beviljas

inteckning i fastighet på grund av ansökan från fastighetsägare som samma dag erhåller lagfart på fastigheten. Ansökningarna är rättsligt sett inte gjorda förrän vid inskrivningsdagens utgång och inskrivningarna hänför sig också till denna tidpunkt (jfr prop. 1973: 42 s. 619). Utvidgning av företagsintecknings giltighetsområde bör enligt min mening inträda så snart hinder däremot undanröjts genom beslut om dödning. Dödningsåtgärd och nyinteckning i en av indelningsändring berörd verksamhet bör med andra ord kunna genomföras samma inskrivningsdag. Någon uttrycklig lagregel härom behövs enligt min mening inte. Jag anser inte heller att det finns anledning att nu införa en särskild regel om tidpunkten för inteckningsutvidgningens inträde i det fall då hinder mot utvidgningen inte föreligger utan denna sker direkt vid indelningsändringen.

I syfte att vinna överensstämmelse med de i JB använda benämningarna föreslår Malmö tingsrätt att det i lagtexten använda uttrycket "utvidgas" skall ersättas med "utsträckas" (jfr 22: 7 JB).

Begreppet utsträckning används i JB för att beteckna åtgärd varigenom inteckningsunderlaget ökas genom att inteckning i fastighet förklaras avse ytterligare en eller flera fastigheter. Det är varken i gällande lag eller enligt mitt förslag en förutsättning för utvidgning av företagsinteckning att näringsidkaren bedriver någon verksamhet i det område till vilket utvidgning sker. Det är därför inte säkert att utvidgning medför att inteckningsunderlaget ökar. De båda instituten utvidgning enligt FL och utsträckning enligt JB har således något olika innebörd. Jag anser därför inte att det finns någon anledning att frångå den av utredningen föreslagna benämningen.

Reglerna om att inteckningsutvidgning kan utlösas av inteckningsåtgärd bör tas in i ett nytt tredje stycke i 32 § FL.

Jag vill tillägga, att de föreslagna reglerna i 32 § andra och tredje styckena står i intimt samband med varandra. Detta kan belysas genom ett exempel. Kommunen A skall delas så att delen A 1 förs till kommunen B — där verksamheten redan är belastad av inteckning — och delen A 2 till kommunen C, inom vilken verksamheten är gravationsfri. Expansion inom kommunen B kan inte ske, eftersom verksamheten där inte är gravationsfri. I och för sig utgör då 3 § hinder mot att inteckningen dödas i A 1 — inteckningen skulle ju då gälla bara i A 2 som endast utgör del av en kommun — men till följd av att en dödning i A 1 möjliggör expansion enligt tredje stycket till hela den nybildade kommunen C bortfaller detta hinder. I det angivna exemplet kan alltså partiell dödning med samtidigt inträdande expansion äga rum.

Utredningen har föreslagit särskilda regler om verkan av utvidgning i samband med konkurs och utmätning. Om näringsidkaren var i konkurs den dag inteckningen utvidgades eller om han försatts i konkurs den dagen, får företräde till betalning inte göras gällande i konkursen. Inte heller får enligt förslaget sådant företräde göras gällande gentemot

någon för vars fordran utmätning senast samma dag verkställs i egendom som inteckningen dessförinnan inte omfattade.

Det är en inom konkursrätten grundläggande regel att förutsättningarna för fördelningen av tillgångarna mellan prioriterade och oprioriterade borgenärer bestäms efter förhållandena vid konkursutbrottet. Sker utvidgning av företagsintecknings giltighetsområde efter konkursutbrottet, kan detta därför inte förändra omfattningen av den förmånsrätt inteckningsborgenären hade på konkursdagen. Skulle utvidgning av företagsinteckningens giltighetsområde ha skett före konkursutbrottet, blir återvinningsreglerna i 29 och 30 §§ konkurslagen (1921: 25) tillämpliga, och återvinningsfristen får då, som lagberedningen framhållit, räknas från tiden för utvidgningen. Verkan av en återvinning blir att den förmånsrätt som företagsinteckning ger inte får göras gällande i egendom som genom utvidgningen kommit att omfattas av inteckningen.

Vad angår förhållandet mellan utvidgning av företagsinteckning och utmätning vill jag ansluta mig till lagberedningens uppfattning, att det av grunderna för 13 § FL följer, att utmätt egendom inte kan ryckas undan från den som söker utmätning genom utvidgning som inträffar efter utmätningen (jfr även 9 § tredje stycket förmånsrättslagen, 1970: 979).

Av det anförda framgår att de av utredningen föreslagna reglerna om verkan av utvidgning vid konkurs och utmätning inte behövs eftersom den ordning utredningen velat uppnå redan får anses gälla. Jag förordar därför att denna del av utredningsförslaget inte genomförs.

I 25 § FL föreskrivs att ärende om företagsinteckning skall tas upp på inskrivningsdag. DON påpekar att närmare bestämmelser saknas i lagstiftningen rörande företagsinteckning om när inskrivningsdag skall hållas och vid vilken tidpunkt sådan skall avslutas men att det i praktiken inte rått någon tvekan om att bestämmelserna om inskrivningsdag i kungörelsen (1971: 784) med tillämpningsföreskrifter för inskrivningsväsendet enligt JB även gällt för företagsinteckning m. m. Inom en nära framtid kommer, påpekar DON, den nuvarande enhetligheten i vad avser inskrivningsdag att brytas genom bl. a. 4 § lagen (1973: 98) om inskrivningsregister. DON anser därför att det är lämpligt att 25 § FL nu kompletteras med närmare bestämmelser om inskrivningsdag.

I fråga om behovet av närmare bestämmelser om inskrivningsdag är jag av samma uppfattning som DON. Sådana bestämmelser bör emellertid tas in i kungörelsen (1966: 455) med tillämpningsföreskrifter till FL. Jag ämnar därför återkomma till denna fråga i annat sammanhang.

Med anledning av att ett par remissinstanser har tagit upp frågan om kostnaden för den partiella dödning som inteckningsinskränkning innebär, vill jag påpeka att expeditionsavgift inte utgår om inteckning dödas. Den nu föreslagna partiella dödningen kommer därmed att ställa sig billigare än det hittills tillämpade systemet med inteckningssanering.

Utredningen föreslår att lagändringen skall träda i kraft den 1 januari 1974. Jag ansluter mig till det. Nyköpings tingsrätt ifrågasätter om de nya bestämmelserna verkligen blir tillämpliga på de indelningsändringar som träder i kraft samma dag. För att undanröja varje tvekan på den punkten föreslår jag en särskild övergångsbestämmelse härom.

Av utredningens förslag framgår att dess avsikt är att bestämmelserna om automatisk inteckningsutvidgning inte skall bli tillämpliga på de problem som tidigare administrativa nyindelningar skapat men att där- emot reglerna om inteckningsinskränkning skall gälla utan någon mot- svarande begränsning. Utredningen föreslår inte några övergångsbestäm- melser. Advokatsamfundet anser inte att den föreslagna lagtexten ger uttryck för utredningens avsikt i denna del och ifrågasätter därför om inte övergångsbestämmelser är erforderliga så att missförstånd undviks.

Jag delar advokatsamfundets uppfattning i fråga om behovet av över- gångsbestämmelser. Jag föreslår därför föreskrift av innebörd att de nya bestämmelserna i 32 § andra och tredje styckena om dödning av före- tagsinteckning i verksamhet inom del av giltighetsområdet samt om verkan av inteckningsåtgärd skall tillämpas även när indelningsändring skett före ikraftträdandet. Beträffande 32 § tredje stycket bör i tydlig- hetens intresse särskilt anges att en förutsättning för tillämpning av stycket är att inteckningsåtgärden sker efter ikraftträdandet.

En del remissinstanser framhåller behovet av att publicering sker när ändringar i den administrativa indelningen med därav föranledda kon- sekvenser i fråga om företagsinteckning inträffar. Med anledning härav vill jag påpeka att förslaget inte innebär att inteckningshavares rätt kommer att försämrats. I likhet med vad som f. n. gäller medför indel- ningsändring i första hand att företagsintecknings giltighetsområde för- blir oförändrat eller i vissa fall utvidgas, vilket på sin höjd kan inne- bära att inteckningssäkerheten ökar. Det är heller ingen nyhet att före- tagsinteckning i motsvarande verksamhet inom sammanfört område utgör hinder för inteckningsutvidgning. Jag anser det därför inte vara påkallat med några publiceringsåtgärder utöver vad som normalt före- kommer vid indelningsändringar.

I enlighet med det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att antaga inom justitiedepartementet upprättat förslag till lag om ändring i lagen (1966: 454) om företagsinteckning.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

Bilaga 1

Utredningsförslaget

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1966: 454) om företagsinteckning

Härigenom förordnas i fråga om lagen (1966: 454) om företagsinteckning,

dels att 32 § skall ha nedan angivna lydelse

dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 23 a § av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 a §

Är företagsinteckning begränsad till verksamhet inom ett eller flera län eller en eller flera kommuner och delas sådant län eller sådan kommun genom ändring av länsindelning eller kommunindelning, får inteckningen inskränkas till att omfatta verksamhet inom därigenom uppkommen del av länet eller kommunen. För sådan åtgärd skall fordringshandlingen inges till inskrivningsmyndigheten. Inskränkning får ej ske utan näringsidkarens samtycke och ej heller på sådant sätt att inteckningsförhållandena komma att strida mot bestämmelse i 3 eller 5 §.

32 §

Är meddelad eller sökt företagsinteckning begränsad till verksamhet inom ett eller flera län eller en eller flera kommuner och sammanföres sådant län med annat län eller del därav eller sådan kommun med annan kommun eller del därav, skall inteckningen avse även verksamhet som där utövas av näringsidkaren, om denna verksamhet icke omfattas av företagsinteckning.

Är meddelad eller sökt företagsinteckning begränsad till verksamhet inom ett eller flera län eller en eller flera kommuner och sammanföres sådant län eller del därav eller sådan kommun eller del därav med annat län eller annan kommun eller del av sådant län eller sådan kommun, skall inteckningen därefter avse även verksamhet som näringsidkaren utövar där. Innebär sammanföringen att hela det område inom vilket inteckningen gäller uppdelas på andra län eller kommuner, skall inteckningen därefter avse näringsidkarens verksamhet inom dessa

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

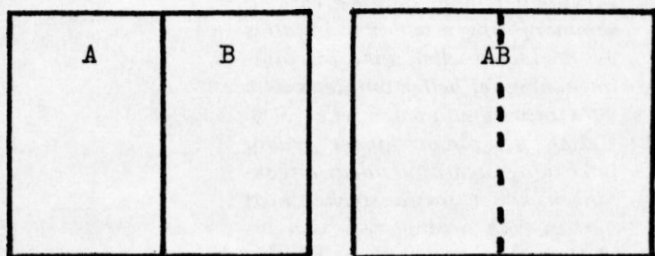
län eller kommuner.

Inteckning utvidgas ej enligt första stycket, om näringsidkarens verksamhet inom område varmed sammanföringen ägt rum omfattas av meddelad eller sökt företagsinteckning, ej heller om det skulle vara oförenligt med 3 eller 5 §. Undanröjes sådant hinder genom inteckningsåtgärd, utvidgas inteckningen enligt första stycket med verkan från utgången av den inskrivningsdag till vilken beslutet om åtgärden är att hänföra.

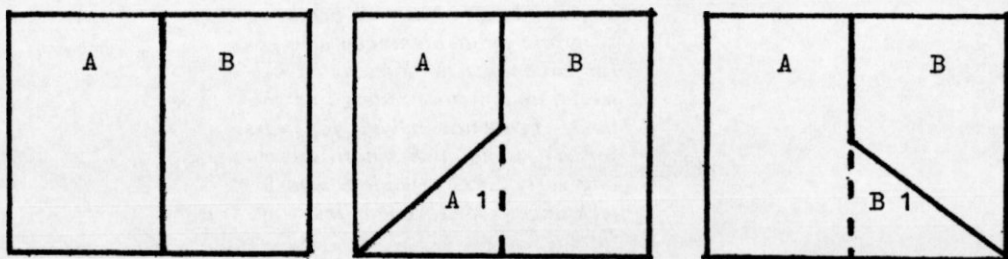
Var näringsidkaren i konkurs den dag inteckningen utvidgades eller försattes han i konkurs den dagen, får företräde till betalning på grund av utvidgningen icke göras gällande i konkursen. Ej heller får sådant företräde göras gällande gentemot någon för vars fordran utmätning senast samma dag verkstälts i egendom som inteckningen dessförinnan icke omfattade.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1974.

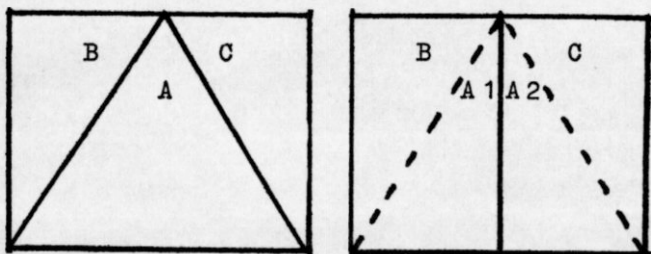
Typfall av administrativa nyindelningar

A och B förs samman till ny enhet: AB

Från A förs delen A 1 samman med B eller från B förs delen B 1 samman med A

A delas upp på B och C så att A 1 går till B och A 2 till C

